

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

VINDKRAFTEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljörådet Lars Hydén

Sveriges energiting 7 mars 2006, Session 2, ”Energi i medvind”

lars.hyden@dom.se

Presentation av Lars Hydén vid Sveriges energiting i Eskilstuna den 7 mars 2006, session 2 ”Energi i medvind”

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

VAD ÄR MILJÖÖVERDOMSTOLEN (MÖD)?

MÖD är en specialavdelning inom Svea hovrätt som dömer i överklagade miljömål.

F.n. består MÖD av 22 jurister, 4 miljöråd, 1 fastighetsråd och kanslipersonal.

De flesta mål avgörs av fyra domare, varav minst tre är lagfarna.

Varje ”sits” leds av en ordförande, som antingen är lagmannen, eller en av MÖD:s två vice-ordföranden.

De flesta vindkraftsmål avgörs av en sits bestående av en ordförande, två övriga lagfarna ledamöter och ett miljöråd eller fastighetsråd.

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

Målen avgörs antingen med hjälp av huvudförhandling och eventuellt syn, eller ”på handlingarna”. I det senare fallet föredras målet för rättsens ledamöter av en beredningsjurist.

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

HUR HAMNAR ETT VINDKRAFTSMÅL I MÖD?

1. Gruppstation med tre eller flera aggregat, sammanlagd uteffekt > 10 MW:

Regional miljödomstol > Miljööverdomstolen > PT i Högsta domstolen

2. Annan gruppstation än i pkt 1 eller enstaka verk, sammanlagd uteffekt > 1 MW:

Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation > Regional miljödomstol > Miljööverdomstolen > PT i Högsta domstolen

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

3. Gruppstation eller enstaka verk, sammanlagd uteffekt >125 kW men < 1 MW:

Kommunal nämnd › Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation › Regional miljödomstol › PT i Miljööverdomstolen

(Numera finns ingen obligatorisk prövning av vindkraftsmål för regeringen. Regeringen kan enligt MB 17:3 ta till sig vissa betydelsefulla mål.)

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

MÖD:S PRAXIS I VINDKRAFTSMÅL 2000-2006

- Lokalisering (landskapsbild)
- Lokalisering (alternativ)
- Lokalisering (avstånd till störda)
- Vindkraftsutbyggnad för hållbar utveckling
- Bullervillkor
- Skuggeffekter
- Inverkan på flyttfågelstråk
- Statens ekonomiska stöd till vindkraftverk
- Talerätt och rätt att överklaga
- Betydelse av översiktsplan
- Instansordningsprincipen för villkor

LOKALISERING (LANDSKAPSBILD)

1. Sex 100 m höga vindkraftverk på Skaboholmen, Tjörn

MÖD ogillade pga ”ingripande förändringar av landskapsbilden”

2. Ett 90 m högt vindkraftverk i Laholm

MÖD ogillade pga. ”en betydande påverkan på landskapbilden i omedelbar närhet till omkringliggande lågskalig bebyggelse. De befintliga verken i närheten är belägna på ett sådant avstånd att det inte förändrar denna bedömning.”

3. Två nya vindkraftverk i Laholm

MÖD ogillade pga. att de två nya verken skulle vara 20 m högre än de fyra befintliga vilket skulle störa landskapsbilden.

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

LOKALISERING (ALTERNATIV)

1. Två vindkraftverk, Orust

MÖD ogillade: ”I detta fall där lokaliseringen är starkt ifrågasatt, är det ett oavvisligt krav att ansökan innehåller utredning om alternativa lokaliseringar. Bolaget har i förevarande fall inte lämnat någon sådan redovisning”

2. Två vindkraftverk i Kävlinge

MÖD ogillade pga bristen på redovisade alternativ.

SVEA HOVRÄTT
Miljöoverdomstolen

LOKALISERING (AVSTÅND TILL STÖRDA)

1. Fyra vindkraftverk i Tanum (2001)

MÖD fann att verken inte fick placeras närmare än 400 meter från bostadshus.

2. Sex vindkraftverk i Lund och Eslöv

MÖD ansåg att en generell avståndsgräns mellan vindkraftverk och bostäder är en riktlinje för bedömningen; de faktiska förhållanden i varje enskilt fall är avgörande.

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

VINDKRAFTSUTBYGGNAD FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Tre vindkraftverk i Sotenäs

Uppförandet påverkar landskapsbilden men sker på acceptabla avstånd från bebyggelse.

MÖD fann sammantaget att det allmänna intresset att bygga ut vindkraften för att främja en hållbar utveckling (se 1 kap. 1 § miljöbalken) talade för bifall vid prövning enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

BULLERVILLKOR

1. Ett vindkraftverk i Motala (2003)

Remissyttranden från Naturvårdverket, Boverket och Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet, avdelningen för miljömedicin.

MÖD delade remissinstansernas mening att den osäkerhet som gäller störnings-effekten av vindkraftsbuller bör leda till strängare krav än industribullernormen och att ljudnivån 40 dB(A) bör innehållas vid bostäder under hela dygnet.

2. 24 vindkraftverk vid Utgrunden, Mörbylånga (2006)

MÖD fann att enbart det förhållandet att ett område används som fritidsområde kan inte vara tillräckligt för att karaktärisera det som ett sådant område där just den låga bullernivån utgör en särskild kvalitet. I det aktuella fallet avslog MÖD klagandenas yrkande om 35 dB(A) istället för 40 dB(A).

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

SKUGGEFFEKTER

1. Ett vindkraftverk i Laholm

MÖD delade Boverkets ståndpunkt att den faktiska skuggeffekten får var högst åtta timmar per kalenderår.

MÖD fann att den störningskänsliga platsen finge anses innefatta hela fastigheten, som med hänsyn till dess storlek (1229 m²) och bostadshusets placering kunde förutsättas utnyttjas på ett intensivt sätt.

2. Sex vindkraftverk i Lund och Eslöv

För fastigheter som var avsevärt större än 1229 m² fann MÖD bolagets utgångspunkt rimlig att beräkna skuggbildningen över befintliga uteplatser eller om sådana saknas på ytan 5 x 5 meter i anslutning till bostadshus.

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

INVERKAN PÅ FLYTTFÅGELSTRÅK

Sju vindkraftverk vid Utgrunden i Mörbylånga

MÖD yttrade sig till regeringen och fann att det längs de viktigaste flyttfågelstråken, inte minst mot bakgrund av fågeldirektivet, bör krävas mycket starka skäl för exploatering på sätt som kan inverka negativt för flyttfågelsträcken.

Planeringsinriktningen för sådana områden bör vara att så långt möjligt undvika etableringar för vilka miljökonsekvensbeskrivningen inte klart visar att skador av någon betydelse inte kommer att uppkomma från fågelskyddssynpunkt.

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

STATENS EKONOMISKA STÖD TILL VINDKRAFTVERK

Sju vindkraftverk vid Utgrunden, Mörbylånga

I sitt yttrande till regeringen delade MÖD Statens energimyndighets uppfattning att det investerings- och driftsstöd som kan utgå till vindkraftsanläggningar kan ses som ett av samhället åsatt ekonomiskt värde på de fördelar från allmän synpunkt som bör vägas in i prövningen enligt 3 kap. 4 § vattenlagen.”

TALERÄTT OCH RÄTT ATT ÖVERKLAGA

1. Två vindkraftverk i Skurup (2003)

MÖD fann att de klagande bodde utanför störningsområdet för skuggutbredning och buller. Ingen av dem var bosatt närmare vindkraftverken än ca 1 700 m. MÖD fann därför att de inte hade rätt att överklaga.

2. Tre till fem vindkraftverk i Hudiksvall (2005)

Enligt praxis från HD (NJA 2004 s. 590 I och II) skall rätten att vara part och att få överklaga tillkomma varje person som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom den verksamhet för vilken tillstånd söks, om risken för skada eller olägenhet rör ett av rättsordningen skyddat intresse och inte är enbart teoretisk eller helt obetydlig.

I målet bodde de klagande ca 1,6 till 3 km från de planerade vindkraftverken och oroade sig för buller och solblink/skuggning. MÖD gav dem rätt att föra talan.

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

BETYDELSE AV ÖVERSIKTSPLAN

1. Två vindkraftverk i Eslövs kommun

I ÖP finns riktlinjer för etablering av vindkraftverk. Det minsta avståndet mellan grupper skall vara tre till fem kilometer. Den ansökta lokaliseringen ligger utanför de i ÖP utpekade områdena för vindkraft. Dessutom ligger de ansökta verken mindre än tre kilometer från en befintlig grupp vindkraftverk. MÖD fann den valda platsen oförenlig med ÖPs riktlinjer.

2. Tre vindkraftverk i Sotenäs kommun

Under processen i MÖD antog kommunen en ny ÖP. En aktuell och välunderbyggd ÖP har stor betydelse när det gäller bedömningen av vad som kan anses vara en lämplig plats för en verksamhet som kräver tillstånd. Eftersom det aktuella området var det enda kommunen utpekade för vindkraft, fann MÖD att bolagets utredning var tillräcklig för bedömning av lokaliseringen.

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

INSTANSORDNINGSPRINCIPEN FÖR VILLKOR

Sex vindkraftverk i Lund och Eslöv

MÖD fann att hinder enligt instansordningsprincipen inte förelåg mot att MÖD även fastställde villkoren, eftersom dessa var väl förankrade i praxis.

Tre vindkraftverk i Sotenäs

Underinstanserna hade ogillat ansökan, MÖD biföll.

MÖD fann att hinder enligt instansordningsprincipen inte förelåg mot att MÖD även fastställde villkoren, eftersom dessa var väl förankrade i praxis (allmänt villkor, buller, skuggning, kontrollprogram, verksamhetens upphörande).

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

VINDKRAFTSPRAXIS I MÖD ON LINE

Gå till WWW.RATTSINFO.DOM.SE

Klicka på "Till söksidan för vägledande avgöranden"

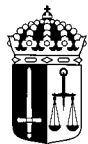
Klicka på fliken "Avancerad"

Sök på avgöranden från t.ex. 1999-01-01 till dagens datum, skriv t.ex. "vindkraftverk" i rutan "Rubriktext" eller i rutan "Referat". Det senare ger fulltextsökning

Denna presentation finns här i salen i ett begränsat antal papperskopior.

Om Ni vill ha en underliggande utförligare PM med rättsfallsnummer, ge mig ett visitkort, eller maila till lars.hyden@dom.se.

Presentation av Lars Hydén vid Sveriges energiting i Eskilstuna den 7 mars 2006, session 2 "Energi i medvind"

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

TACK FÖR UPPMÄRKSAMHETEN!

Presentation av Lars Hydén vid Sveriges energiting i Eskilstuna den 7 mars 2006, session 2 "Energi i medvind"